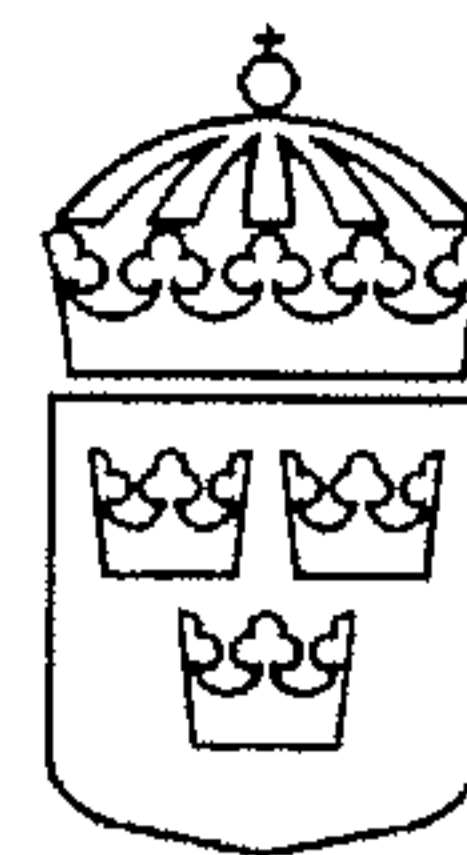

Riksdagsskrivelse
2011/12:52

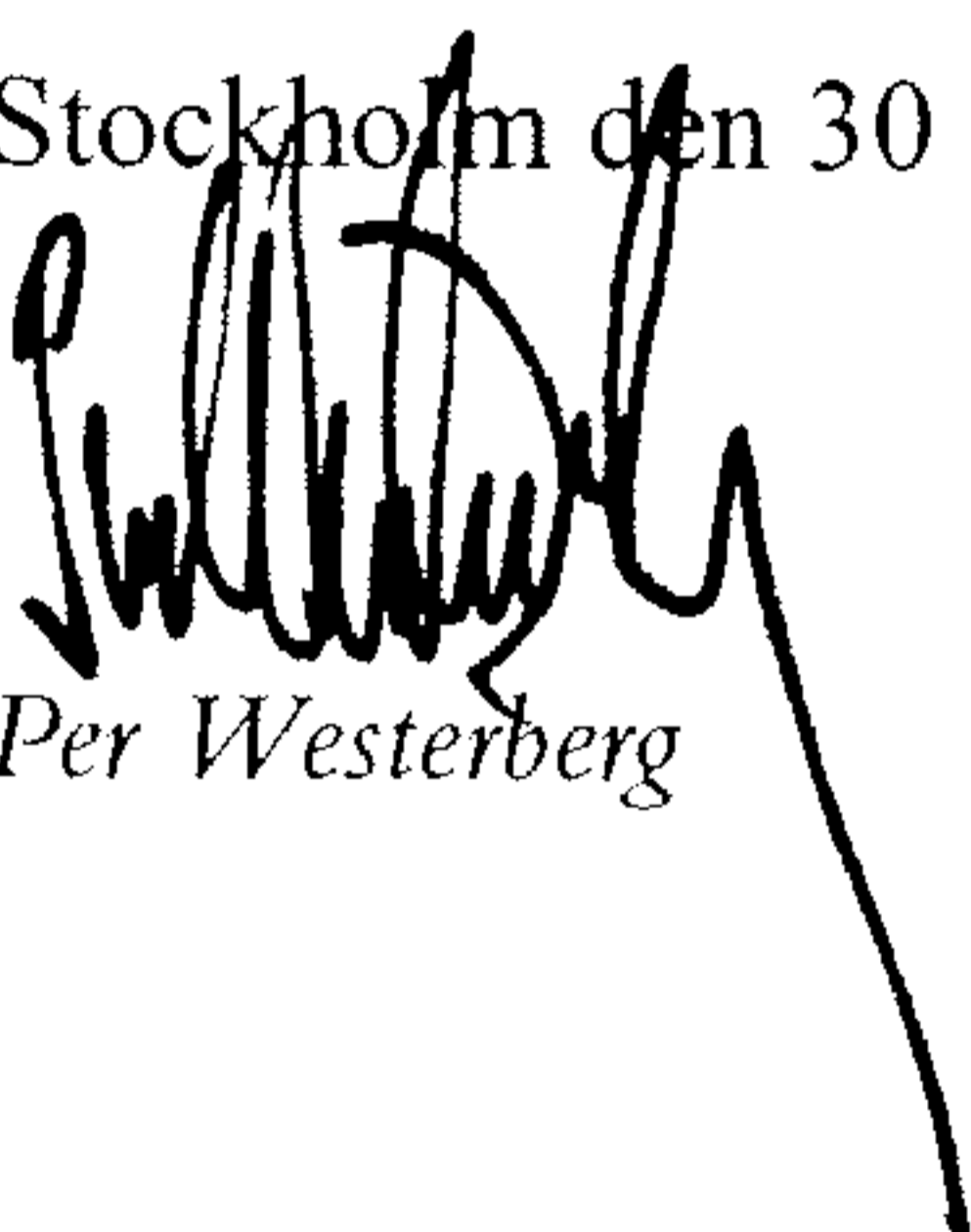
Europaparlamentets ordförande

Ordföranden för Europeiska unionens råd

Europeiska kommissionens ordförande

Med överlämnande av riksdagens motiverade yttrande enligt bilaga 2 i det bifogade utlåtandet får jag anmäla att riksdagen denna dag bifallit miljö- och jordbruksutskottets förslag till riksdagsbeslut i utlåtande 2011/12:MJU8 Utdelning av livsmedel till de sämst ställda i unionen. Utlåtandet bifogas.

Stockholm den 30 november 2011

Per Westerberg

Claes Mårtensson

BILAGA 2

Motiverat yttrande från Sveriges riksdag

Mot bakgrund av prövningen av subsidiaritetsprincipens tillämpning i kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EG) nr 1290/2005 och rådets förordning (EG) nr 1234/2007 vad gäller utdelning av livsmedel till de sämst ställda i unionen, KOM(2011) 634, som redovisas i miljö- och jordbruksutskottets utlåtande 2011/12:MJU8 anser riksdagen att det aktuella förslaget strider mot subsidiaritetsprincipen.

Inledningsvis vill riksdagen påminna kommissionen om sina tidigare yttranden om utdelning av livsmedel till de sämst ställda i unionen med anledning av kommissionens förslag KOM(2010) 486 slutlig och KOM(2010) 799 slutlig som redovisas i miljö- och jordbruksutskottets utlåtanden 2010/11:MJU7 respektive 2010/11:MJU21. Riksdagen ansåg att båda förslagen stred mot subsidiaritetsprincipen i den del av som avsåg utdelning av livsmedel till de sämst ställda i unionen. Riksdagen noterar att inget av förslagen har innehållit någon motivering mot bakgrund av subsidiaritetsprincipen med avseende på livsmedelsstödet. Riksdagen finner det anmärkningsvärt att kommissionen underlåter att uppfylla denna skyldighet som är av största vikt för ett brett demokratiskt förtroende för beslutsprocessen inom EU.

Riksdagen ifrågasätter kommissionens tolkning att marknadsuppköp för utdelning till de sämst ställda kan anses stabilisera marknaden och tillförsäkra konsumenter tillgång till varor till skäliga priser i enlighet med artikel 39.1 i fördraget, såsom kommissionen anför i förslaget. Kommissionens förslag innebär, enligt riksdagens mening, att den gemensamma jordbrukspolitikens mål tydligt utvidgas till att omfatta socialpolitiska insatser som finansieras via budgetmedel som är avsatta för jordbrukspolitik. Denna uppfattning ligger även i linje med det som Europeiska domstolen anförde i mål T-576/08. Den utökade rättsliga grunden får inte riksdagen att ändra sin uppfattning då riksdagen inte heller anser att artikel 175.3 är en korrekt rättslig grund för förslaget. Såsom anfördes i riksdagens tidigare utlåtande 2010/11:MJU7 är det viktigt att betona att det är stor skillnad på att utveckla regioner genom att minska ekonomiska skillnader i unionen och att dela ut livsmedel till de sämst ställda i unionen. Det sistnämnda är ett sätt av många att hjälpa enskilda individer som har det ekonomiskt svårt oavsett i vilken region de befinner sig. Därmed är det en socialpolitisk åtgärd, som är nog så viktig men som hör till de enskilda medlemsstaternas ansvar. Riksdagen är således starkt kritisk till kommissionens förslag. Därav följer att riksdagen både understryker och upprepar de synpunkter som tidigare har avgivits i yttranden som rör samma fråga.

Riksdagen erinrar ånyo om att unionen enligt artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen endast får handla inom ramen för de befogenheter som medlemsstaterna har tilldelat den i fördragen för att nå de mål som

fastställs där. Varje befogenhet som inte har tilldelats unionen i fördragen ska tillhöra medlemsstaterna. Det bör också hållas i åtanke att domstolen vid ett flertal tillfällen framhållit att valet av rättslig grund för en rättsakt inom gemenskapen ska ske utifrån objektiva kriterier, som kan bli föremål för domstolsprövning. Bland dessa kriterier ingår rättsaktens syfte och innehåll.

När det gäller förslaget om utdelning av livsmedel till de sämst ställda i unionen konstaterar riksdagen att det är avsett att ändra i en ordning för utnyttjande av interventionslager som infördes för mer än 20 år sedan. Ordningen återfinns i artikel 27 i den förordning som rör den gemensamma organisationen av jordbruksmarknaderna (förordning (EG) nr 1234/2007), under rubriken *Avsättning av interventionsprodukter*. Skälet till att ordningen infördes återfinns i beaktandemening 18 i nämnda förordning, i vilken det följande sägs:

Gemenskapen har genom sina interventionslager av olika jordbruksprodukter stora möjligheter att hjälpa de medborgare som har det sämst ställt. Det ligger i gemenskapens intresse att, genom att införa lämpliga åtgärder, utnyttja dessa möjligheter på hållbar basis till dess att lagren har nått en normal nivå.

Riksdagen konstaterar, i likhet med kommissionen, att lagren har sjunkit drastiskt på grund av att den gemensamma jordbrukspolitiken har omarbetats avsevärt under de senaste åren och att det primära målet inte längre är att höja produktiviteten utan att öka jordbrukets hållbarhet på lång sikt. Kommissionen föreslår därför att ett nytt system för livsmedelsutdelning till de sämst ställda införs, ett system som inte är beroende av att det finns lämpliga interventionslager.

I och med de ändringar kommissionen föreslår anser riksdagen att syftet med den åtgärd som det aktuella förslaget rör, dvs. utdelning av livsmedel till de sämst ställda i unionen, har skiftat karaktär från att ha varit ett sätt att utnyttja interventionslager till att skapa ett system för att införskaffa näringsriktiga livsmedel till de sämst ställda i unionen. Riksdagen konstaterar att åtgärden därmed förändrats från att ha varit en jordbrukspolitisk åtgärd till att vara en socialpolitisk åtgärd. Riksdagen anser därför att den dubbla rättsliga grund som förslaget vilar på är felaktig, då varken syftet med eller innehållet i den föreslagna rättsakten kan innefattas av den gemensamma jordbrukspolitikens mål eller de mål om ekonomisk, social och territoriell sammanhållning som anges i artikel 174 i EUF-fördraget. Att varken syftet med eller innehållet i den föreslagna rättsakten kan innefattas av de sistnämnda målen framgår tydligt av Europeiska revisionsrättens rapport nr 6, *Europeiska unionens livsmedelsstöd till de medborgare som har det sämst ställt i gemenskapen: en bedömning av de mål, medel och metoder som används*.

En rättsakt med det huvudsakligen socialpolitiska syftet att tillhandahålla livsmedel till de sämst ställda kan i och för sig anses rymmas inom unionens mål. Det framgår emellertid av fördragen att socialpolitik främst hör till medlemsstaternas ansvar. Detta gäller i synnerhet då det rör sig om

stöd till de individer som kan anses ha det allra sämst ställt i unionen. Enligt artikel 4 i fördraget om Europeiska unionen ska unionen och medlemsstaterna ha delade befogenheter på området för socialpolitik, i fråga om aspekter som anges i fördraget. Riksdagen konstaterar att dessa aspekter främst rör den fria rörligheten av arbetskraft. Varje medlemsstat har ett ansvar i kampen mot fattigdom och utslagning i samhället, liksom för arbetet att ge stöd åt dem som har det sämst ställt. Det är ett ansvar som många gånger delas med myndigheter på regional och lokal nivå. Enligt subsidiaritetsprincipen ska unionen på de områden där den inte har exklusiv befogenhet vidta en åtgärd endast om och i den mån som målen för den planerade åtgärden inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna, vare sig på central nivå eller på regional och lokal nivå, och därför, på grund av den planerade åtgärdens omfattning eller verkningar, bättre kan uppnås på unionsnivå. Riksdagen kan inte finna några skäl till att målen för den planerade åtgärden i det aktuella förslaget bättre skulle uppnås på unionsnivå.

Sammanfattningsvis konstaterar riksdagen att det enda skälet till att livsmedelsstöd infördes för 20 år sedan var att det vid den tidpunkten fanns interventionslager som man ville utnyttja på bästa sätt. Det skälet saknas i dag då interventionslagren i det närmaste är tomma. Kommissionens förslag innebär, enligt riksdagens mening, att den gemensamma jordbrukspolitikens mål tydligt utvidgas till att omfatta socialpolitiska insatser som finansieras via budgetmedel som är avsatta för jordbrukspolitik. Varken syftet med eller innehållet i den föreslagna rättsakten kan innefattas av något av den gemensamma jordbrukspolitikens mål i artikel 39 i EUF-fördraget, inte heller av något av de mål om ekonomisk, social och territoriell sammanhållning som anges i artikel 174 i samma fördrag. Den rättsliga grund som förslaget vilar på är därmed felaktig. Oavsett valet av rättslig grund kan målen för den planerade åtgärden, som i huvudsak är socialpolitiska, i tillräcklig utsträckning uppnås av medlemsstaterna, på central nivå eller på regional och lokal nivå. Riksdagen anser således att förslaget strider mot subsidiaritetsprincipen.